

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. АБ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОВУЗОВСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ
КАФЕДРА ЯЗЫКОВОЙ И ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ИНОСТРАНЦЕВ

ЯЗЫК КАК МАРКЕР ЭТНОКУЛЬТУРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ

Материалы международной виртуальной
научно-практической конференции

Алматы
«Казак университеті»
2012

социально-психологической тематике. «Влюбленным» в рассказе удаляется гораздо больше текстового пространства, чем гимназисту Коле: они позволяют в тексте раньше его, описанном их чувств заканчивается рассказ. Ирония автора по отношению к Ланкину проявляется во всех эпизодах: в сцене объяснения в любви, в эпизоде с угрожающими Коле. Остригательная оценка явно ощущается в описании неадекватности речевого поведения и поступков перо (обращение к гимназисту как к взрослому, «благородному» человеку, выполнение его желания страх перед ним). Постепенно любовь «молодых людей» превращается в ненависть к «злому мальчику».

В последнем абзаце лексика, обичная для описания любовной темы (счастливостру, блаженство), отнесена к «местив», которая становится кульминацией в любви «Злой мальчик» – действительно злой в своем поступке, в постоянности преследования, требования подарков. Но, представляется, что авторская ирония и пафос авторского острипания направлен не столько против него, сколько против «влюбленных». Второе прочтение, как видим, включает в себя первое, и меняет акценты и, следовательно, общий смысл текста: это уже не юмористический рассказ со счастливым концом, а скорее сатира.

Может быть, и само название рассказа «Злой мальчик» тоже иронично, потому что мальчик – только повод к сатире автора на своего вещь, рефлексирующего современника, которого А.П. Чехов так хорошо знал и так чутко описал во всех жанрах своего творчества.

Ни в коем случае не претендуя на объективность анализа, поскольку едва ли может быть единственно правильным и исчерпывающим толкованием смыслового аспекта текста, мы лишь попытались провести отдельные семантические наблюдения с целью выявления возможного подтекста произведения.

Литература:

1. Чуковский Т.А. Знакомимся с русской литературой: Учебное пособие для студентов иностранных первого года обучения русскому языку. – Алматы: КазНУ, 2008.
2. Гореликова М.И., Магомедова Д.М. Лингвистический анализ художественного текста. Москва, 1989.
3. Чехов А.П. ПСС в восемнадцати томах. Т. 2. – Москва, 1983.

ОҚЫТУ ДА ЖАҢА ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАҢУ

Тасиенмурова Г.А.

Қазақстан, Алматы қ.

эл-Фараби атындағы ҚазҰУ

ф.ғ.к., доцент

gulshat.t@mail.ru

Данная статья посвящена вопросу использования инновационных и традиционных технологий обучения в контексте происходящих процессов модернизации в системе РК

This article is devoted to the using of innovative technology and traditional teaching in context of ongoing processes in modernization of RK

Мемлекетіміздің 2009 жылдың 13 қарашадағы №1829 Ауғанстан Ислам Республикасымен жасқан келісімшартында 2010-2014 жылдар аралығында 1000 студент келіп оқиды деген болады. Соған сәйкес 2010 жылдан бастап эл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің дайындық факультетіне жылда студенттер келіп, тіл үйренуде. Студенттер дайындық факультетін татамдаған соң, таңдаған мамандықтары бойынша Қазақстанның жоғары оқу орындарында оқуды жалғастыратын болады. Факультетіміздің басты міндетерінің бірі- ағуаңдық студенттерге тіл үйрету және таңдаған мамандықтарына түсіп оқуды ара қарай жағастыруына мүмкіндік жасау. Бүгінде білім берудің жаңа жүйесі жасалып, ағуаңдық кен баспамадар қолға алынууда. Осыған орай етеменді еліміз білім беру жүйесін мемлекеттің даму, еркендеу сақаттымен ұштаспаура отырып қайта қарауды, жаңартуды мақсат етіп отыр.

Қазіргі тағамдану үрдісінде халықтың рухани дамуының түп қазығы болатын ұлттық құндылықтарымызды сақтай отырып, еліміздегі халық ағарту ісін жаңаша құрып, еркеніетке жету негізін міндет болып табылады. Білім беру жүйесінің басты мақсаты – ұлттық білім моделін жасау және оқу-тәрбие ісін жаңартып, оқытуда жаңа педагогикалық, акпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану. Ұлттық білім үлгісінің негізгі бағыты – адамды қоғамның ең негізгі құндылығы ретінде тану, оның рухани жаң дүниесінің бақына, саяси көзқарасының, шығармашылық еркіндігі мен бәсеңділігінің, кәсіби іскерлігінің қалыптасуына жағдай жасау.

Білім беру жүйесіндегі оқыту мәселесі мен ұлттық мүдденің жақылдасуы білімінің мемлекет дамуындағы стратегиялық рөлін күшейтіп, инновациялық білім беру технологияларын дамытуды көздейді. Тәрбиелік қуатты берік білім халықтың болашақ даму бағыты өзін айқындауына, еркеніетті дүниеде өзіндік орын алуына жол салды. Ал бұл қазақ тілінің оқытуды сапасы мен оның ұйымдастырылуының түпкі негізге сәйкестік деңгейіне тікелей қатысты. Өйткені тіл мен сана, сөйлеу мен ойлау қашан да бір-бірімен тығыз байланысты.

Тіа – таным құралы, тіа арқылы адам дүниені танып біледі, барлық білімді тіа арқын алады.

Шегелдік студенттерге тіа үйрету мен тәрбие беруде оқытушылардың инновациялық іс-әрекеттің ғылыми педагогикалық негіздерін меңгеруі қажет. Бұл ұрпақ тәрбиесімен айналысатын әлеуметтік-педагогикалық қызметтің тиімділігін арттыруға, инновациялық білім беру технологияларын игеруі жетелейді. Білім берудің жана мазмұнына көшу оқыту үрдісінде өзіндік тәжірибелерге, ұтымды әдіс-тәсілдерді қолдануға жол ашты.

Шегелдік студенттер үшін басты нәрсе – тіа үйрену. Тіаді жақсы меңгеруін студент – ертеңгі күні таңдаған мамандығына барып оқуын ары қарай жалғастыра алады. Шегелдіктердің қай тіаді болмасын ойланмай меңгеруі, тіа алдымен, олардың таным белсенділігін жоғары болуына тікелей байланысты. Студенттердің тіаге деген қызығушылығын оятып, соң арқылы олардың таным белсенділігін жоғары саптыға көтеру сапалы білім берудің басты шарттарының бірінен саналады. Осыған байланысты оқытушылардың алдында қиын да, бірақ нәтижесі мол негізгі міндет студенттердің тіаге қызығушылығын арттыру болады табылады.

Сабақ құрылысының әр бөліміндегі іс-әреуге тиісті жұмыстардың орны мені атқарылуы сабақтың сапасын көтереді. Мұнда жаңа сабақты түсіндіруде «всіден бастау керек?», «қандай мәселеге көңіл бөлен дұрыс?», «нені қамту керек?», «қандай әдістер арқылы жүргізіледі?» деген мәселелер анықталады. Бұл тұрғы қазақ тілін оқытып – үйретудің өзіндік ерешеліктері көрінеді.

Ұстадың әрбір тақырыптың өзіндік белгілерін дұрыс тауып, соның мазмұнын ашу мақсатында жүргізілетін жұмыс түрлерін жүйелілікпен түсіндіру, әдістерді дұрыс қолдану, уақытты тиімді пайдалану, жақын жұмыстарын көбірек жүргізу өз деңгейінде болса, онда сабақтың сапалылығы артпаса кемімеді. Бұл міндетті іске асыру мақсатында әдістемелік әдебиеттерде көптеген әдістер ұсынылып, олар факультетте әдіскер оқытушылардың тәжірибесінде қолданылып та жүр. Сабақты дұрыс ұйымдастырып, жүзесі жүргізде оқытушыға үлкен міндет жүктеліп, жанаша ізденісті талап етеді. Студенттердің қазақ тілін жақсы меңгеруіне, таным белсенділігін арттыруды оқытушының сабақта оқулықтан тыс қосымша материалды тиімді пайдаланып білу үлкен рөл атқарады.

Оқытушы оқулықтан негізгі тақырыпты аша түсетін қосымша материалдарды шеберлікпен пайдаланып, студенттердің өз шамаларына қарай қазақ тілі пәні бойынша ғылыми көпшілік немесе жеделдетіп оқытуға арналған кітаптарды, анықтамалық әдебиеттерді өздінен оқып пайдалана білуге дағдыландыруы керек. Үнемі ізденген жағдайда оқытушы әрбір сабақ үшін пайдалануға болатын қызықты қосымша материалдарды жинастырып алуына болады.

Бүгінде дидактиканың «нені оқытамыз?», «қандай оқытамыз?», «не үшін оқытамыз?» деген дәстүрлі сұрақтармен қатар, «қандай тиімді оқытуға болады?», «білімнің сапасын қалай көтереміз?» дейтін мәселелер ғылым-әдіскерлерді жиі толғандыруда. Осы сұрақтың төңірегінде біршама ғылыми-зерттеу жұмыстар жүргізіліп, өз нәтижесін беруде. Осыған орай айта кететін жайт, біздің факультетімізден тіа үйреніп қазіргі таңда ақ-Фарби атындағы Қазақ ұлттық университетінің журналистика факультетінің қазақ бөлімдерінде (Пакистан мен Ауғанстаннан келген студенттер) оқып жатқан студенттер жайлы айта кеткім келеді. Ал Қазақстанның тағы да басқа жоғары оқу орнындарында факультетімізден тіа үйреніп оқуларын жалғастырып жатқан студенттер баршылық.

Қоғамдық өмірдің көптеген саласынан орын алып жатқан қазақ тілінің құрамдық, тұнғалық, стилдік жағынан дамуы, қолданыс аясының кеңеюі тіа мамандардың өзіндік идеялық-теориялық деңгейін ұдайы көтеруің, жанашыла әдіскерлердің табыстарың, озат тәжірибесін пайдалануды талап етеді. Сондықтан сабаққа дайындық кезінде оқытушы оның мазмұны мен тәжірибелік мақсаттарын жеті ойластырып, студенттерге берілетін білім мен дағдылардың көлемін жіті айқындауы қажет.

Шегелдіктерге терең де тынақты білім беру үшін сабақтың әр түрлі формалары мен түрлері қолданылуда. Қазақ тілін оқытып-үйретудің неғұрлым тиімді, жана әдістерін пайдаланудың қажетті бүлгігі күн талабына айналып отыр. ҚР бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына қосылу міндеті қойылғаннан бері қазақ тілін оқытуға жете көңіл бөліне бастады. Атап айтар болсақ, шегелдіктердің қазақ тілінен деген қызығушылықтары жылдан жылға артып келеді десек артық айтпаймыз. Соған дәлел ретінде өткен жылғы Ауғанстаннан келген 77 студенттің бөрі қазақ тілін үйренді. Соның нәтижесінде Қазақстанның жоғары оқу орнындарында оқуын қазақ тілінде жалғастыруда.

Шегелдіктердің қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру, терең ойлау қабілетінің белсенділігін қалыптастыру оқытудың жана технологиялары арқылы жүзеге асады. Жеке адамды қалыптастырып дамыту және оған жан-жақты терең білім беру мақсатында *дәлелді оқыту технологиясы, сәттілік қолданушы пайдалу технологиясы, инновациялық оқыту технологиясы, блогтап кестелер жасау технологиясы, мобильдік оқыту технологиясы, қарқынды күшейте (интенсивті) оқыту технологиясы, іскерлік ойындар технологиясы, акпараттық технологиялар тағы басқа* көптеген оқыту технологиялары қолданылуда.

Инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдануда оқытушы сабақты дайын күйінде бөнеғайда, студенттердің өзі ізденіп, ғылыми негіздерді өз бетінен игереді, ал оқытушының негізгі міндетіне студенттердің іс-әрекетін бақылау жағдайы. Сондықтан студенттің дербес қабілеті, оның белсенділігін қалыптастыру, оқыту

материалдарын өзінше пайдалану арқылы танымдық белсенділігін арттыру адалығы орнына шығады.

Оқытудың жаңа технологиялары мен инновацияларындағы ұстаным тағылымдық жол – студенттің білімді жағтанды түрде самарқау қабылдауы мүмкіндік бермеу, қайта олардың өздігінен ізденуге баса назар аудару отырғы қабиет мүмкіндігі мен шамасына лайық белсенділігін арттырып, ретіне қарай бәсекедестікті қолдап тағылым мен тәжірибені тоғыстыра қаруға дағдыландыру болып табылады. Осы орайда «жаңа педагогикалық технология не?» деген сұрақ туындайды. Бұл үшін алдымен «техника», «технология», «жыл педагогикалық технология», «оқыту технологиясы», «білім беру технологиясы» жағатыр соны ажырата білген жөн.

Кез-келген оқытудың жаңа түрі тыңдаушылардың өз бетінше білім алуына ұйымдастыруға бағытталған. Сондай-ақ дәстүрлі оқыту үрдісінің өзіне тән қолданылған әдістер мен құралдардың жиынтығы болса, екінші жағынан оқытушының сабақ барысында қажетті ақпараттық, техникалық құралдарын тиімді пайдалану әдістерін зерттейді.

Бүгінгі таңда елімізде болып жатқан түрлі жанарулар мен оң бетбұрыстар әрбір жеке адамның ой санасына, қала берді, іс-қимылына, бұқпа қоғамда ойлау жүйесіне де тереунді әсер етіп, түбегейлі өзгерістер енгізіп келеді. Ғылым мен техниканың жедел дамыған, ақпарат, ақыл-ой мүмкіндігін қалыптастырып, адамның қабілетін, талантын дамыту, білім беру мекемелерінің басты міндеті болып отыр. Оқытушының міндеті – пәннің ғылыми сапасын арттырып, білім беруде тек мәлімет жиынтығын менерумен шектелмей, теріні білімді, ізденімпаз, барлық іс-әрекеттерде шығармашылық бағыт ұстанатын, сол тұрғыдан болмысын таныта алатын жеке тұлға тәрбиелеу. Адам жанына ең асаи қасиеттер саналатын ізгілік пен білімділікті дарытушы оқытушы оқу үрдісінде түрлі инновациялық және интерактивтік әдістермен пайдалана білсе, сабақ сапасының жақсара түсетіні белгілі. Қазіргі кезде қанағ жайып, жаңа кезеңмені жандарып келе жатқан қазақ тілін жаңа технологиялармен оқыту, жаңа әдіс-тәсілдерді іздестіріп, дамыта түсу абыройлы да, күрделі жұмыс.

Қорыта келгенде, оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіріп отыру, қазіргі заманғы педагогикалық технологияларды менеру. Білім мен тәрбие берудені ғылымның нәтижеге қол жеткізуі, жаңа ізденістерді оңтайлы пайдалану, сол арқылы жоғары көрсеткіштерге жеткізе алу.

ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ АФГАНЦЕВ

Таурият Г.К.

Қазақстан, г. Алматы

ҚазНУ им. аль-Фараби

к.филол.н, доцент

Сурбану.70@mail.ru

Мақалада автор ағам студенттеріне орыс тілін үйретудің әдіс - тәсілдері мен келесі мәселелерін қарастырады.

In this paper given the problems of study Russian language for Afghanistan students.

Работа преподавателя русского языка как иностранного сопряжена с некими «отрицательными», познанием «новой» страны, иного национального менталитета, ибо нег ничего удивительнее соприсковования с культурой, традициями и языком других народов и наций. В этом смысле актуально звучат слова русского философа-просветителя Н.А. Бердяева: «Национальный человек – больше, не меньше, чем просто человек, в нем есть родовые черты человека вообще и есть черты индивидуально-национальные. Можно желать братства и единения... всех народов земли, но нельзя желать, чтобы с лица земли исчезли выражения национальных типов, национальных духовных типов и культур... Культура никогда не была и никогда не будет отвлеченно-человеческой». Знание истории страны, которую представляют студенты, особенностей ее национальной культуры, религии поможет преодолению психологического барьера, установлению атмосферы взаимной заинтересованности и доверия.

В Казахском национальном университете имени аль-Фараби успешно обучаются студенты из Афганистана.

При обучении афганцев следует учитывать исторические, культурные, национальные и религиозные традиции Афганистана. Это земля с древней историей. Наряду с территориями современного Ирана, Пакистана, Ирака и юга Туркменили, она составляла Иранское Нагорье, впоследствии завоеванное персами. Затем территория являлась частью монархии Александра Македонского, частью Государства Селевкидов, а позже на земле современного Афганистана и Северо-Западной Индии было образовано Греко-бактрийское царство. Первые же афганские государственные образования возникли на этой древней земле в XVI веке.

Афганская история знает немало войн и потрясений. Многострадавшая история страны не окончена и в современном мире.

Национальный состав в силу исторических причин здесь очень разнообразен: ½ часть населения составляют пуштуны, а также проживает еще

СОДЕРЖАНИЕ

Нуришактова Ж.А. Виртуальная конференция как новая форма общения в научном пространстве	3
Айтжанкова С.С. Өзге тілді дерісканадада құрмағас сөйлемдерді оқыту	4
Айтжанова А.С. Некоторые виды проблемного обучения иностранцев русскому языку на продвинутом этапе	7
Андерды М.И. Роль моторного компонента речи в процессе чтения	11
Ахмедова А.К. Презентация пригласий на уроках РКИ	15
Базиева Ш.М. «Ұялғау» инновациондық жобасының тыңдаушыларына арналған лексикалық мультимедия іріктеудің критерийдері	20
Байтимеркова Ж.С. Роль мультимедийных технологий при обучении киргизскому языку как иностранному	25
Becher Thomas R. Innovative pedagogies in the Liberal Arts? What's Really New?	31
Васеева У.К. Учебная интерпретация письменного источника	36
Гимыря Л.В. Семантическая структура двуязычных диалогических предикатов с семантической восприимчивости и физиологического действия	41
Дүйсенбаева Р.И. Қазақ тілін шег тіл ретінде оқытуда сөйлеу дағдысын қалыптастыру	46
Дюссениева Р.К. Технология презентации грамматического материала с использованием программы Microsoft Office Power Point	52
Екжиембаева Д.В. Матрица обучающего пространства	57
Есбұлатова Р.М. Изучение имен числительных с использованием мультимедийной презентации в иностранной аудитории	61
Ешимов М.П. Шегелдіктерге әдебиет пенін оқытудың кейбір мәселелері	69
Ибралимова Ж.Т. Қазақ тілін АИР азаматтарына оқытудың кейбір ерекшеліктері	75
Икнатова Е.Р., Толмачева Д.С. Ситуативная обусловленность обучения говорению иностранных студентов, изучающих русский язык	80
Икнативаева Г.К., Нуришактова Ж.С. Концептологический подход при формировании лингвокультурной компетенции иностранных студентов	85
Казимагамбетова А.С., Калдыбаева Б.М. Проексымы в языке художественной литературы	89
Казимагамбетова А.С., Койчибаева Г.С. Алгоритм усвоения имени существительного в предложном падеже	92
Каскабасова Х.С. Психологический аспект обучения лексике в иностранной аудитории	96
Кильдошова И.В. Звучащая сторона речи – формирование, развитие, совершенствование	100

Магочи Н. Актуальные проблемы преподавания русского языка в выпускных учебных заведениях Венгрии	105
Машинбаева Г.А. Жағтығу – тіл оқытудың элементарды бірділі	111
Медетбекова П.Т. Мен/бен/пен vs және жағғаулық шылауларын оқыту ерекшеліктері	117
Мингасын С.М. Некоторые вопросы определения уровня эмоционального интеллекта	123
Мурдагалиева Г.А., Шанбаева У.С. Қазақ диалектасына салт-дәстүрлерді мақандықпен байланыстыра оқытудың тиімді жолдары	128
Мұсағұлова А.Б. Отан тарихын орамандарға жеткізудің кейбір қиыншылықтары	131
Мұсаева Г.А. Сөйлем құрылымдары етістік формалары (қазақ тілі)	134
Нуришактова Ж.А. Русское предложение: анимация в целях обучения	140
Нуртлымулова С.Р. Шегелдіктерге мақал-мәтелдерді оқытудың әдістері	146
Рахмбекова А.А. Развитие навыков чтения в иностранной аудитории	152
Ряевс, Ульявич П. Наблюдения над обучением казахскому языку и культуре в США	156
Сабитова З.К. Жанр электронной коммуникации в учебнике по русскому языку в школе	160
Сиденова А.Е. Қазақ тілін меңгеруде интерактив әдістерін қолдану	166
Сиронова И.И., Курманова Т.В., Азиевбаева М.А. Формирование коммуникативной компетенции студентов-иностранцев в обществено-политической сфере	171
Семенов Т.Я. Анализ рассказа А.П. Чехова «Злой мальчик» на уроке литературы в иностранной аудитории	175
Тастемирова Г.А. Оқытуда жаңа әдістерді қолдану	181
Тәубай Г.К. Обучение русскому языку студентов афганцев	185
Толмачева Д.С., Икнатова Е.Р. Формирование орфографических навыков у студентов-иностранцев, изучающих русский язык как иностранный, в процессе речевой деятельности	189
Торонтин Л.С., Майко И.В. К вопросу коммуникативной значимости ошибок в оценке продуктивных видов речевой деятельности	193
Утебадиева Г.Е. Проблемы диагностики учебных кризисов при обучении неродному языку	198
Чингисова А.А. Реализация коммуникативной направленности обучения русскому языку как иностранному вузе	203
Шидорова Т.А. Виртуальная экскурсия в Интернет пространстве и вне его	206
Шурбаева К.С. Междисциплинарная координация на начальном этапе обучения иностранных студентов	210